

על הטיהורים בצמרת המצרית

לא הסתיר, בשיחות עם עיתונאים מערביים, כי אם ישנה תסיסה כזו — הרי שהיא מכחזת עליידי „סוכני האימפריאליזם“, כדי לשים לאל מזימה ימנית להפיל את עבד אל-נאצר, הלך בדרך הקומוניסטית הברוקה: הוא הפעיל קצינים נאמנים לו. עבד אל-נאצר עצם עין, כי האמין כי שני המחנות ינטרלו זה את זה.

אולם בשבועיים האחרונים חל מיפנה חמור במאונ-הכוחות בצמרת: עבד אל-נאצר חלה לפתע, ורופאיו ציוו עליו לשכב בביחור ולהימנע מכל פעילות. שוב היתה הודעה הרשמית רק מסך-עשן. נאמר כי הנשיא סובל משפעת קשה. אך ברחבי מצרים עברה הידיעה כי חל סיבוך חדש במחלת הסכרת, שאילצה אותו לקבל טיפול רפואי כבירית-המועצות בשנה שעברה. ואז נפלה פצצה, דווקא מעל דפי ה-עיתון הביירותי אל-חייאת: נאצר חולה

הפיתגם הנפוץ ביותר בקאהיר היה בימשך השבוע שעבר: „כחלזה — נמוהו“ כלומר: ביקשו לפות את עיניה בכחל — ותחת זאת עיוורו אותה. הכחנה היתה לי הודעה על מצבו המדיני של עלי סברי, ה-בוס של מנגנון האיחוד הסוציאליסטי.

בהודעה הרשמית, שפורסמה באי-אהראם, נאמר כי עלי סברי הברית למצרים, בשובו ממוסקבה, מערכת רהיטים שניתנה לו בימחנה על-די ידיו בקרמלין, על-כן — נאמר — הוענש עליידי הנשיא גמאל עבד אל-נאצר. בתחילה רוחו שמועות על עונש חמור מאוד: מעצר בית. אחר-כך הוסבר שרק הודח מתפקידו כראש הלישכה ה-אירגונית על המפלגה השלטת.

באוני המאזין המערבי, יכלה הודעה זו להשמע סבירה. אך האזרח המצרי צחק. הוא הבין כי במצרים, בה עשו ראשי השלטון המיוחסים ככל העולה על רוחם

נאצר חולה סרטוני?

סרטן. המיוחסים ברגלו לא נגרמו עליידי סכרת, כי אם עליידי גידול ממאיר.

הו סוג הידיעות שכמעט לעולם אינן זוכות לאישור או להכחשה רשמית. גם ידיעת אל-חייאת נשארה תלויה בחלל ה-אוויר. אבל היא עזרה להבליט את נקודת-החורפה ש-מצרים: מצבו הגופני הרעוע של עבד אל-נאצר.

ההגדרה הקולעת ביותר ניתנה עליידי לה-פיגארו הפאריסי (שאינו אוהב במיוחד את נשיא מצרים), אשר כתב: „מצרים חולה, נאצר חולה, המישטר הנאצרי חולה.“ בנצב זה לא היה מנוס מראיית ההדחות והטיהורים של השבוע האחרון כחלק מ-מלחמת-הירושה.

לו סברי היה המדינאי המפורסם ביותר שטוהר. אבל הוא אדם חולה, ומאז לקה בהתקף-לב לפני תשעה חודשים, אינן רואים בו מועמד רציני לרשת את ה-שלטון. הוא שימש, לכל היותר, סמל ה-חזירה הסובייטית במצרים.

כענייני כספים ורמת-מחיה, ובה חיים גם כיום ראשי המישטר בארמונות, אין מעניינים שים ראשי-משלה לשעבר, והבוס המפלגתי בהוה, על עכירות מכס. משמע: הסיבה ה-רשמית באה רק לחפות על הסיבה ה-אמיתית. אבל במקום להסתיר את המציאות אחרי מסך של כחל ושרק — רק עוררו חשדות.

ה היתה הסיבה האמיתית להדחתו של סברי?

כמו בהודעה הרשמית, היתה אמנם קשור רה בנסיעתו למוסקבה, לפני קצת למעלה משבועיים. אבל מה שההודעה הרשמית לא אמרה היתה, כי עלי סברי נסע למוסקבה על דעת עצמו, וללא אישור הממשלה. עלי סברי מוכר במצרים כ„איש של מוסקבה“. הוא כבר נסע יותר מפעם אחת לשם. אלא שהפעם באה נסיעתו על רקע חמור במיוחד: התסיסה הפנימית הגוברת נגד מישטרו של עבד אל-נאצר.

תסיסה זו התמקדה בעיקרה בשורות ה-קצונה הבינונית של הצבא המצרי. סברי

כך התחיל הרומאן: כרושצ'וב בסאהיר

נותר לצבא המצרי. הם קבעו, כי מבחינה צבאית טהורה אין צבא זה מסוגל להתמודדות טוטאלית עם צה"ל. ואילו במישור המדיני העליון, לא רצו הסובייטים שהצבא המצרי יפתח במלחמה שתסבך את צבא ברית-המועצות, ואולי תגרור אותו לעימות מווייץ עם ארצות-הברית.

רגשות-העלבון והתיסכול של הקצונה ה-בינונית המצרית הופנו, על-כן, נגד הקו הסובייטי המתן — ונגד המפקדים הבכירי רים שייצגו קו זה. בהשלכה — הופנה הכעס גם אל עבד אל-נאצר.

אבל לא רק הוא סימל את שיתוף-הפעולה מוסקבה-קאהיר. גם הרמטכ"ל אחמד עלי איסמעיל היה מחסידי שיתוף-הפעולה. עוד יותר מקודמו, עבד אל-מונעם ריאד, שנהרג מפגזי ישראלי בתעלה לפני חצי שנה, פיקח על החזרת היועצים וה-טכנאים הסובייטיים לכל דרגי הפיקוד ה-צבאי.

יועצים אלה, שקיבלו את הוראותיהם מן-השגרירות הסובייטית בקאהיר, יעצו מתוך

נראה שהידיעות על מחלתו של הנשיא דחפו את הבלתי-מרוצים לתכנן פוטש צבאי לתפיסת השלטון בקאהיר. על-כן היו, בין מאות הקצינים והפקידים שנעצרו או הודחו מעמדותיהם השבוע, רבים מביין הבלתי-מרוצים האלה. אבל כדי לאון את המכה, הדיח עבד אל-נאצר גם קצינים בכירים ו-עסקנים, הידועים כתומכיהם המושבעים של הרוסים, ביניהם הרמטכ"ל ומפקד חיל-הים.

טיהור זה — שלוה בביטול ביקורו של עבד אל-נאצר בברית-המועצות — הדאיג את הרוסים עד כדי כך, שהם הריצו ל-קאהיר את סגן שר הבריאות. זהו רופא, שטיפל בעבד אל-נאצר בשתייתו האחרונה בברית-המועצות, לכן אפשר היה להציג את שליחותו כביקור-חולים. אבל עיקר מטרתו היתה לשאול את עבד אל-נאצר: מה קורה בקאהיר?

נשיא מצרים ניסה להרגיע את מוסקבה, הסביר לה מה דחף אותו — והבטיח כי גם להבא יישאר ידיד נאמן שלה. למעשה, אין לו ברירה; הוא תלוי יותר מדי ברצון נה הטוב של מוסקבה, כדי שיוכל בנקל לבעוט אותה החוצה; אבל הוא גם ביקש להבהיר לה, שכל עוד הוא חי — לא ירשה חתימה תחת מעמדו. לא מצד אויבי הרוסים, ולא מצד אוהבי הרוסים.

האיש של מוסקבה — במקורו: עלי סברי שהודח מהמפלגה